

Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM) Vliegbasis Deelen

Verslag

26^e vergadering Commissie Overleg en Voorlichting Milieu Vliegbasis Deelen van 3 juni 2022

Aanwezig:

Mevr. Helga Witjes	Gedeputeerde provincie Gelderland (voorzitter)
Dhr. Michael Vergouwe	Rijksvastgoedbedrijf (secretaris)
Mevr. Diana van der Kraan	Rijksvastgoedbedrijf (secretaris)
Lt-Kol Martijn Rammeloo	Hoofd Faciliteiten & Ondersteuning Defensie Helikopter Commando
Lt.-kol. Peter Hardenbol	Commando Luchtstrijdkrachten, Hoofd Bureau Geluid
Kapitein Kees Vlot	Luchtverkeersleiding Defensie Helikopter Commando
Mevr. Esther Broekman	Hoofd sectie communicatie Defensie Helikopter Commando
Dhr. Rikkert Snitselaar	Adviseur gemeente Ede
Mevr. Carla Nikkels	Adviseur Luchtvaart provincie Gelderland
Dhr. Maarten Witberg	Gelderse Natuur en Milieu Federatie

Publiek: 3 toehoorders zijn als publiek aanwezig.

1. Opening

Mevr. Helga Witjes heet alle aanwezigen welkom en opent de vergadering.

2. Mededeling / Eventuele aanvullingen op de agenda

Berichten van verhindering

Dhr. Michael Vergouwe meldt de volgende afmeldingen:

Dhr. Peter de Pater	Wethouder gemeente Ede
Dhr. Marco van der Wel	Wethouder gemeente Arnhem
Dhr. Wim Willems	Wethouder gemeente Apeldoorn
Dhr. Pieter Schavemaker	Strategisch adviseur gemeente Apeldoorn
Dhr. Joa Maouche	Wethouder gemeente Renkum
Dhr. P. Swart	Adviseur gemeente Arnhem

Dhr. Bart Loman	Dorpsraad Schaarsbergen, penningmeester, waarnemend Voorzitter
Dhr. Seger Van Voorst tot Voorst	Directeur Stichting Nationaal Park de Hoge Veluwe
Commodore Robert Adang	Commandant Defensie Helikopter Commando (vervanger Lt-Kol Martijn Rammeloo)
Maj. Serge le Clercq	Luchtverkeersleiding Defensie Helikopter Commando (vervanger Kapitein Kees Vlot)

Overige mededelingen

Geen overige mededelingen

Vaststellen agenda

Er zijn geen aanvullingen op de agenda.

3. Suggesties voor te bespreken onderwerpen

Dhr. Maarten Witberg stelt de volgende onderwerpen voor:

- Natuurvergunning (Vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming);
- Actuele status van de overgang van Ke naar Lden contour;
- Verstoring Flora en Fauna in N2000 gebieden. Verstoring geluid, impuls geluid en omliggende bronnen. Dit is ook van belang voor de diverse lopende herstelplannen voor de Veluwe. Hinder voor omwonenden is hiervoor het uitgangspunt, maar hoe zit het met effecten op flora en fauna?

Dhr. Rikkert Snitselaar geeft aan een toelichting te willen geven op het volgende onderwerp:

- Huisvesting van asielzoekers en arbeidsmigranten op de kop van Deelen. Dit zal aan de orde komen onder agendapunt 7.

Lt-Kol Martijn Rammeloo wil een toelichting geven op:

- Gevonden explosieven op vliegbasis Deelen

4. Inventarisatie gesprekspunten publiek

Geen.

5. Verslag vorige vergadering (4 juni 2021)

Aanvullingen op het verslag inhoudelijk en/of tekstueel

Het verslag wordt vastgesteld zonder aanvullingen.

Actiepunten

Actiepunt 25.1 wordt onder agendapunt 7 behandeld.

Mevr. Carla Nikkels vraagt of er voor de toekomst een toename van het gebruik en/of toename van geluid valt te verwachten.

Lt.-kol. Peter Hardenbol geeft aan dat het niet exact mogelijk is om aan te geven wat het gebruik in de toekomst zal zijn. Er komen een aantal oefeningen aan, deze worden ruim van tevoren aangekondigd. De ervaring is dat er bij grote oefeningen ook een toename is van het aantal klachten.

Mevr. Carla Nikkels vraagt vervolgens om een toelichting over het fenomeen rattle noise. Lt.-kol. Peter Hardenbol geeft aan dat TNO een onderzoek heeft gedaan voor vliegbasis Gilze-Rijen naar welke trillingen ontstaan bij het vliegen met vooral chinooks. Rattle noise is een verzamelnaam voor laag frequente trillingen die in of aan woningen bepaalde trillingen veroorzaken. Het rapport is gereed. Het rapport zal binnenkort gepresenteerd worden bij het COVM van vliegbasis Gilze-Rijen. Het onderzoek beperkt zich tot de vliegbasis Gilze-Rijen. Na dit overleg zal het rapport openbaar beschikbaar zijn.

6. Ingekomen/opgevraagde/verzonden stukken

Ingekomen stukken

- nr. DL.22.26.2 Jaarrapportage geluidsklachten 2021
- nr. DL.22.26.3 Rapportage-2021-Q2 EHDL_DEF
- nr. DL.22.26.4 Rapportage-2021-Q3 EHDL_DEF
- nr. DL.22.26.5 Rapportage-2021-Q4 EHDL_DEF
- nr. DL.22.26.6 geluidsbelasting rondom vliegbasis Deelen 2021
- nr. DL.22.26.7 Omwonendenmail vliegbasis Deelen - 11 april 2022

Nagezonden stukken

- geen

7. Informatie over gebruik militair luchtvaartterrein

Lt-Kol Martijn Rammeloo geeft aan dat bij de voorbereiding van het overleg de Defensienota nog niet was gepubliceerd. Er worden in de Defensienota geen grote veranderingen voorzien voor de vliegbasis Deelen. (red.: Inmiddels beschikbaar via [Lees de Defensienota 2022 | Defensienota 2022 | Defensie.nl](#))

Er zal geen grote beleidswijziging komen ten aanzien van het gebruik van vliegbasis Deelen. De wens van Defensie Helikopter Commando is wel, om zoals in het vorige overleg is aangegeven, om Deelen meer te gaan gebruiken dan in het verleden. Dit is met name bedoeld om de geluidsbeleving rondom vliegbasis Gilze Rijen te verkleinen. De concrete verwachting is dat dit gaat om vliegen met apache helikopters, deze leveren minder overlast en maken minder geluid dan de chinooks. De verwachting is dat de ervaring voor de omgeving weinig anders wordt dan wat tot nu toe gebruikelijk is.

Op dit moment is het gebruik van de vliegbasis Deelen heel beperkt door de gevonden explosieven. Dit zal nog enige tijd zo zijn. De verwachting is dat deze situatie eind dit jaar/begin volgend jaar is verbeterd.

Aan het eind van de vergadering zal een presentatie met toelichting worden gegeven over de niet gesprongen explosieven.

Revitalisering Schaarsbergen

Lt-Kol Martijn Rammeloo licht toe dat er gekeken wordt om alles dat militair is ten zuiden van de Koningsweg te verhuizen naar de zuidzijde van de vliegbasis, tegen de vliegbasis aan. Dit heeft weinig gevolgen voor de vliegbasis zelf, er zal niet minder, meer of anders worden gevlogen. Het gaat hier om het Landmacht deel van Defensie.

Dhr. Michael Vergouwe geeft aan dat er een rapport is opgesteld waarin 3 scenario's voor de revitalisering van de kazerne zijn uitgewerkt. De scenario's lopen van een vernieuwing op de huidige locatie tot nieuwbouw op een andere locatie. Het rapport ligt op dit moment voor binnen Defensie om een besluit te nemen over een scenario. Na dit besluit kan het proces nader opgepakt worden. In de voorfase zijn de verschillende stakeholders benaderd. Deze zullen in het vervoltraject wederom benaderd worden.

Dhr. Maarten Witberg vraagt of dit onderwerp een gespreksonderwerp is voor het COVM. Deze ontwikkeling heeft onder andere wel veel gevolgen voor de natuurwaarden in ecologische zones. Secretaris geeft aan dat dit geen onderwerp is voor dit COVM overleg. Voor de revitalisering zal te zijner tijd een separaat traject doorlopen worden waarbij alle stakeholders en omwonenden betrokken worden.

Vraag natuurvergunning

Lt-Kol Martijn Rammeloo geeft aan dat de vraag over de natuurvergunning op dit moment niet kan worden beantwoord. Hierop zal schriftelijk worden teruggekomen. Hierop zal niet worden gewacht tot de volgende COVM, maar dit zal gedeeld worden zodra beschikbaar. **(Actiepunt 26.1)**

Ke naar Lden

Lt.-kol. Peter Hardenbol legt uit dat de geluidsbelasting rond vliegvelden nu in Ke (Kosteneenheden) wordt uitgedrukt. Europese wetgeving vereist dat alle geluidsbelasting in Lden (level day evening night) dient te worden uitgedrukt. Er is geen formule om de Ke naar Lden om te zetten. CLSK heeft een informatie ronde opgezet om een nadere toelichting te geven over dit onderwerp. Voor Deelen moet deze nog plaatsvinden. De secretaris zal een datum in gaan plannen. **(Actiepunt 26.2)**

Deze voorlichting heeft voor Deelen inmiddels op woensdag 29 juni online plaats gevonden.

Het gebruik van de vliegbasis verandert niet. De geluidsbelasting zal in een andere geluidsmaat worden uitgedrukt. De wens is om een beleidsneutrale omzetting na te streven. Hierin zit de uitdaging, omdat de eenheden niet 1 op 1 over te zetten zijn.

Planning is om eind september een algemeen overleg in te plannen met een afvaardiging van alle COVM's om openstaande onderwerpen te bespreken. Er moeten ook wettelijke regelingen worden aangepast, de diverse contouren moet in het Besluit Militaire Luchthavens worden aangepast in Lden.. Er zal de komende jaren nog een overgangperiode zijn waarbij de belasting in de geluidrapportages zowel Ke als Lden vermeld zal worden.

Verstoring van de fauna

In het volgende overleg zal dit geagendeerd worden om er uitgebreider over te praten.

Dhr. Maarten Witberg heeft al aangegeven dat hij dit onderwerp erg belangrijk vindt. De Veluwe staat onder grote druk. Vooral stikstof-problemen en verstoring door geluid hebben bij N2000 gebieden grote aandacht.

Lt.-kol. Peter Hardenbol zegt dat defensie 10 jaar geleden een natuurvergunning heeft gekregen voor het vliegen met de helikopters in de helikopterlaagvlieggebieden. Defensie heeft hierbij een vergunning gekregen voor het vliegen boven N2000 gebieden met een maximum aantal vliegbewegingen. Defensie houdt het aantal helikopterbewegingen bij voor de vergunning en rapporteert elk jaar aan het bevoegd gezag. Tot nu toe is er altijd voldaan aan de aantallen. Dit betreft fase 1.

Ze zitten nu in fase 2, dit betreft de overige activiteiten. Hierover is een rapport gemaakt. Vraagt ligt voor bij het bevoegd gezag of voor deze activiteiten een vergunning aangevraagd moet worden. Voor een aantal gebieden heeft het Ministerie van LNV aangegeven dat een vergunning aangevraagd moet worden en voor een aantal niet. Lt.-kol. Peter Hardenbol zal de laatste stand van zaken met betrekking tot vliegbasis Deelen toesturen aan de secretaris. **(Actiepunt 26.3)**

Arbeidsmigranten en asielzoekers

Vanuit de gemeente Ede geeft dhr. Rikkert Snitselaar de volgende toelichting op dit onderwerp.

De plannen liggen er om bij de Kop van Deelen aan de Brinkhorsterweg arbeidsmigranten en asielzoekers te gaan huisvesten. Het gaat om ruim 500 plekken. Ondertussen is er een omgevingsvergunning aangevraagd. Hier zijn zienswijzen tegen ingediend, deze zijn ongegrond verklaard. Hierop is beroep ingesteld. Onduidelijk is of de initiatiefnemer op dit moment al wel, vooruitlopend op de uitspraak, de plekken gereed aan het maken is. Dhr. Rikkert Snitselaar geeft aan dat er mensen kunnen komen te wonen die afkomstig zijn uit landen waar oorlogsgeweld is. Hij geeft als aandachtspunt mee dat er mogelijk mensen kunnen schrikken van bijvoorbeeld helikopteroefeningen van Defensie als buurman. Lt.-kol. Peter Hardenbol stelt de vraag waarom er geen andere locaties worden gezocht anders dan deze dicht bij de basis. Het betreft wellicht vluchtelingen uit (voormalige) oorlogsgebieden met trauma's en locatie dichtbij een basis met overvliegende vliegtuigen en helikopters lijkt hem geen goede keuze.

Actiepunt 25.1 jaarcijfers uit vorige COVM

Lt.-kol. Peter Hardenbol geeft aan dat de aanleiding was dat er een verkeerd cijfer in de jaarrapportage stond. Er is een reality check gedaan en deze zal opnieuw elk jaar plaatsvinden.

Voorlichting gevonden munitie vliegbasis Deelen

Lt-Kol Martijn Rammeloo geeft een presentatie met toelichting op de gevonden ontplofbare oorlogsresten op vliegbasis Deelen. Er was al bekend dat er explosieven uit de Tweede Wereldoorlog op het terrein lagen. De toestand en ligging van deze explosieven is risicovoller dan gedacht. Daarom is besloten om het medegebruik van de gronden door pachters/boeren direct te staken en het opruimen van de explosieven met prioriteit ter hand te nemen.

Het ruimen door de EOD gaat in het tweede deel van het jaar/begin volgend jaar plaatsvinden. Dit kan pas plaatsvinden na het broedseizoen. De communicatie tussen RVB, veiligheidsrisico en Defensie en

stakeholders is opgestart. Duidelijke tijdige communicatie naar de omgeving is nodig bij het laten ontploffen van bommen die niet verplaatst kunnen worden en ter plekke tot ontploffing worden gebracht.

Op 29 juni zijn de omliggende gemeenten, de provincie en de Hoge Veluwe verder inhoudelijk bijgepraat door het Rijksvastgoedbedrijf en de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) over de situatie.

Vragen op de toelichting:

Dhr. Maarten Witberg vraagt of de bommen buiten het valgebied van de vliegbasis ook worden geruimd. Lt-Kol Martijn Rammeloo geeft aan dat buiten de hekken van defensie het initiatief ligt bij de diverse terreineigenaren.

Dhr. Rikkert Snitselaar vraagt of bewoners hun huis tijdelijk moet verlaten bij een detonering indien een bom te dicht bij een woning ligt. Lt-Kol Martijn Rammeloo geeft aan dat dit besluit bij de betreffende burgemeester ligt.

Voorlichting Vliegbewegingen

Kapitein Kees Vlot geeft een presentatie met toelichting op de wijzigingen vluchtprofielen 2022. Wijzigingen komen voort uit nieuw ontstane obstakels zoals bijvoorbeeld nieuwe bouwwerken, bommen enz.

Vragen op de toelichting:

Mevr. Carla Nikkels vraagt wat de omgeving hiervan zal merken. Kapitein Kees Vlot zegt dat de omgeving hiervan weinig zal merken. De overlast zal eerder minder worden omdat de aanvlieghoogte toeneemt.

8. Medegebruik

Geen mededelingen op het onderwerp.

9. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

De datum van 1 juli wordt vastgelegd (NB is gewijzigd naar 29 juni) om een voorlichting te geven over de omzetting van Ke naar Lden. Secretaris zal kijken of hij de voorlichting op kan nemen en delen met degenen die niet aanwezig kunnen zijn.

10. Sluiting

De voorzitter bedankt iedereen voor hun komst en deelname en sluit daarmee de vergadering om 11:12 uur.

Volgende overleg

Het volgende overleg zal plaatsvinden op 2 juni 2023.

Actielijst

actiepunt	actie	actiehouder	gereed
26.1	Schriftelijke beantwoording vraag natuurvergunning	Defensie, Mevr. Esther Broekman	z.s.m. wanneer beschikbaar
26.2	Datum plannen voorlichting Ke naar Lden	RVB, dhr. Michael Vergouwe	is ingepland op 29 juni 2022
26.3	Status vergunningplicht overige activiteiten	Defensie Lt.-kol. Peter Hardenbol	wanneer beschikbaar aan secretaris verzenden